

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. De jure præventionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

fiat Sacerdos, si beneficium curatum conferatur non Sacerdoti: Secus est de modo repugnante substantiæ collationis, de quo V. dict. l. 4. tit. 5. de condit appos, vel de modo conferenti, præsentanti, aut instituenti pensionem aliquam, aut temporale aliquid in compensationem in beneficio collato constituendi, vel admittendi, ut constituatur, &c. hæc enim verè continent simoniam, secundum dicta lib. 5. tit. 3. de Simonia, de quibus V. etiam dicenda tit. 12. infra.

420 Præter dicta, quæstio est, qualiter procedendum sit in collationibus beneficiorum, quorum provisio pertinet ad Capitulum, prout est in Ecclesiis Cathedralibus Collegiatis, & similibus? Non egimus hic de collatione Prælaturæ, quæ fit electione, vel postulatione, cum de his jam actum sit lib. 1. tit. 5. & 6. sed solum de collatione aliorum beneficiorum, sive curatorum, sive simplicium, &c. & de hoc agitur in c. Cum in Ecclesiis, 33. h. t. in 6. ubi dicitur: cum in Ecclesiis Canonicorum receptio, aut præbendarum, vel beneficiorum collatio imminet faciendæ, absentes Canonicos (si commodè fieri valeat) esse vocandos, nisi consuetudo habeat, eos ad talia non vocari; alioquin, quod in eorum absentia fieri contigerit, eis instantibus irritari debebit.

Ex quo c. deducitur, quando collatio beneficiorum, vel receptio in Canonicum spectat ad Capitulum, ad ejusmodi actum vocari debere quemlibet Capitularum, si est in loco, unde commodè vocari possit (nisi aliud consuetudo habeat talis Ecclesiæ) secus contemptum agere posse ad rescindendam provisionem, factam se absente, & non vocato, cum debuisset, quod verum est, licet ejusmodi provisio facta esset à majori parte Capitularium præsentium. Nam, esto provisio pendeat à roto Capitulo, qua tali, & non à singulis: pendet tamen à singulis consensus in talem provisionem.

ARTICULUS VI.

De potestate conferendi beneficia.

421 DE hac materia, in quantum concernit potestatem Summi Pontificis, agitur in c. Licet. 2. h. t. in 6. uti dicitur: quod Ecclesiarum, Personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Roma-

num noscatur Pontificem pertinere, ita, quod non solum ipsa, cum vacant, potest de jure conferre, verum etiam, jus in ipsis tribuere vacaturis: collationem tamen Ecclesiarum, Personatum, dignitatum, & beneficiorum apud Sedem Apostolicam vacantium, specialius cæteris antiqua consuetudo Romanis Pontificibus reservavit, ubi occasione verborum plenaria dispositio, complures apud Barbofam in dict. c. Licet an. 2. tradunt, Papam esse Dominum beneficiorum ita, ut ad libitum de illis disponere possit, atque adeo, posse Pontificem in Beneficiatis, quidquid voluerit, privare, mutare, & extinguere: quamvis ab eod. n. 7. citetur in contrarium D. Thomas 2. 2. q. 100. Art. 1. & q. 63. a. 2. cum aliis, volentibus, Summo Pontifici commissam eorum dispensationem, à Christo, prout expedire judicaverit ad divinum cultum in terris, Ecclesiæ bonum commune, ac salutem animarum; & hoc ob expressam B. Pauli Auctoritatem 1. ad Cor. c. 4. ibi Sic nos existeret homo, &c. & 1. ad Cor. cap. 9. ibi: dispensatio mihi credita est, & 2. ad Cor. cap. 6. & cap. ult. ibi, Secundum potestatem mihi traditam, & facit illud Luca 12. ibi. Quis putas est fidelis Dispensator?

Not. autem, tribus potissimum modis à Summo Pontifice conferre posse, ac solere beneficia Ecclesiastica, ut docet Rebuffus in Praxi tit. de devolut. n. 46. Laymam l. 4. Theolog. moral. tr. 2. c. 10. an. 2. & alii; nimirum jure præventionis, concursus, & devolutionis. Licet enim etiam Ordinarii Locorum, & complures, alii, etiam inferiores, habeant concessam à Papa potestatem conferendi beneficia, per hoc tamen non esse ademptam Pontifici potestatem disponendi circa eadem, sed remanere etiam penes illum, & quidem majorem, ac potiorum, ut constabit ex seqq. quibus positus de primis duobus dicemus in seq. de tertio autem tit. 8. de concess. præbendæ.

§. 1.

De jure præventionis.

CUM ex n. 421. constet, in Summo Pontifice amplissimam esse auctoritatem, ac potestatem disponendi de beneficiis Ecclesiasticis, merito ei etiam attribuitur potestas ea conferendi jure præventionis, quod contingit, quando certæ personæ mandat provideri de beneficio vacante, vel

vel proximè vacaturo, præveniendū illum, qui aliàs habet ordinariam potestatem providendi in tali Ecclesia. Unde quæstio est, si contingat, quòd Pontifex alicui mandet provideri de aliquo beneficio in certa Ecclesia, & illud ipsū etiam Ordinarius conferat alteri, quàm Papæ Mandatarius, quæ in his provisionibus alteri præferri debeat?

De hoc agitur in c. *Dudum* 14. h. t. in 6. ubi rescribit Pontifex erit Legato suo alicui ad certas partes concedat facultatem, resignationem, ab obtinentibus beneficia, recipiendi, ea denique Authoritate Apostolicâ personis idoneis conferendi: *remanere tamen penes Papam majorem potestatem, ejusque si eandem potestatem, prius conferendo aliquod beneficium, quàm Legatus, conferat, præoccupet, potior rem debere esse conditionem*; neque opus esse, ut Papa in literis suis mentionem faciat potestatis Legato concessæ; foret enim absurdum, si amplissima ejus potestas impediretur, & in speciali, in omnibus provisionibus Papalibus intra fines talis legationis faciendâ esset mentio potestatis Legato factæ.

424 Et ibidem subjungit: denique *si decretum Apostolicum pro aliquo emanarit*, antequam Legatus beneficium, sibi resignatum, alteri conferret, *eo ipso manus Legati esse ligatas*, ejusque potestatem, quantum ad præsentem speciem revocati, sive restringi. Quare Pontifex mandat Guilielmum Presbyterum, cui Episcopus Prænæstinus dictæ Sedis Legatus, vigore potestatis sibi concessæ, Canonicatum, & Præbendam in Ecclesia Leronens, contulit, postquam Pontifex eandem præbendam cum Canonicatu, prius Nicolao cuidam, nullâ mensione factâ potestatis Legato concessæ, in præsentem vacantem, aut proximè vacaturâ, Legato nesciente jam ante contulerat, aut conferri mandarât, per censuram Ecclesiasticam compelli, ut Collatione Episcopi, utpote invalidâ, non obstante, dicto Nicolao, præfatum Canonicatum cum præbenda dimittat, & cum super ea deinceps nullatenus inquietet. Ex qua Pontificia decisione deducitur pro dictis ea fundamentalis ratio, quòd, si in eadem re concurrant duo, quorum unus est majoris, & alter minoris potestatis, potior conferatur, & prævaleat causa, sive potestas

majoris, si præsertim sit absolute suprema, qualis est Pontificis.

Confirmari possunt dicta ex c. *Si à Sede* 13. h. t. in 6. ubi dicitur, *quòd, si à Papa, vel Legato ipsius, & ab Ordinario, alteri eodem die idem beneficium conferatur, nec appareat, quæ collatio fuerit prior, potior erit conditio possidentis. Si verò neuter possidet, is, cui Papa, vel Legatus contulit, propter conferentis plenioris dignitatem erit præferendus*, hoc tamen accipe, si cœtera sint paria & inæqualitas solum ex parte conferentii, nam, si conferens inferior in suis literis apposuit diem, & horam factæ collationis, Superior autem omisit, prævalet collatio Inferioris, cum etiam expressionem horæ tempus determinet; quæ in altero relinquitur in dubio; sic Barbosa in dict. c. *Si à Sede* num. 7.

426 Multa sunt, quæ ex his juribus sequuntur. 1. collationem beneficii, factam à Pontifice, *jure præventionis*, prævalere collationi posteriori factæ ab Ordinario, etiam ignorante præventionem Papæ; per textum c. *Dudum*, junctâ gloss. V. *Canonicatum*. 2. id procedere, quando facultas Ordinarii est generalis; & provisio Papæ est specialis, prout fuit in casu c. *Dudum*; 3. in ejusmodi collatione Papali, non requiri mentionem de generali potestate facta Legato, vel Ordinario; 4. provisionem Papæ de beneficio *proximè vacaturo*, non esse super beneficio *incerto*; est enim certa *de collatione beneficii*, licet incertitudo sit *de vacaturo*. 5. potestatem conferendi beneficia Ordinariis, aliisque Prælati concessam esse *cumulativè*; non autem, *privativè* ad casum, quo prævenit Summus Pontifex: ex dict. c. *Dudum*.

427 Limitari tamen debet ea regula, de qua n. 424. nisi ex parte provisi ab Ordinario, concurreret possessio. Nam tunc ratione possessionis prævalet jus Ordinarii, ut expressè habetur, c. *si à Sede*. 31. *de præbend. in 6.* & tradunt omnes. Quod adeo verum est, ut etiam si provisos ab Ordinario possessionem non acceperit eo die, quo fuit provisos, adhuc præferendus esset proviso Pontificis, quia possessio facit præsumere anteriorem fuisse provisum, & colligitur ex dict. c. *Si à Sede* cum generaliter dicat, *possessorem esse præferendum*, cum de anterioritate provisionis non constar.

Deinde,

Deinde, nisi ex parte provisus ab Ordinario concurreret non solum assignatio *diei*, sed etiam *horæ*, cujus assignationem non haberet provisus à Pontifice. Nam ob illam determinationem præsumitur provisio Ordinariorum anterior; quia est certior probatio illa, quæ hac determinatione caret, ut diximus *n. 425.* & tenet Barbosa *p. 3. de potest. Episcopi allegat. 57. n. 5.*

§. 2.

De jure Concursum.

428 **C**oncursum fit, si, præter Pontificem, etiam alii, Collatores Papæ inferiores, sub eodem dato conferant idem beneficium v. g. Kalendis Jun. *Papa Cajo; Legatus à latere, Titio; & Episcopus, Sempromio.* In tali casu, cum dubitatur, cui istorum trium collatio prius facta sit? si nullus adhuc possideat, propter majorem consentientis prærogativam præfertur collatio Papæ, reliquis; & collatio Legati, collationi Episcopi, *c. si à Sede, 3 f. de præbend. in 6.* si vero unus eorum prius accepisset possessionem justam, ille præferendus esset *c. in pari, de Reg. juris in 6.* Not. autem, quod hoc jus *concursum* etiam locum habeat in Episcopo respectu sui Vicarii Generalis, qui beneficium vacans ex speciali concessione Episcopi, contulit alteri. Pirhing *de præbend. n. 80. §. notandum 3.* Not. 2. eos, qui Autoritate Apostolicâ in Canonicos recepti sunt sub expectatione præbendæ proximè vacaturæ, debere in affectatione illius præferri his, qui Autoritate Legatorum, vel aliorum quorumcunque prius recepti sunt in Canonicos ejusdem Ecclesiæ. *c. 12. de præbend. in 6.*

429 Ex hoc sequitur, illam regulam, *54. in 6. qui prior tempore, potior jure.* procedere in his, quorum *par est causa*, sive jus æquale, non autem, si *à dispar*, quia *gratia non estimantur ex tempore, sed ex causis, & personis. gl. in cit. c. V. antea.* Hinc, quando plures concurrunt ex diversis titulis, prærogativa tituli (nimirum collatio vel concessio à digniore persona) præfertur prærogativa temporis, hoc est ei, qui à minore, seu minus digno promotus est. Sed hoc intellige, quando agitur de jure *ad rem*, non de jure *in re*, ut colligitur ex *c. si à Sede, de præbend. in 6. & gloss. magna in c. hi qui. not. 1.* Unde quando diximus, collationem Papæ in concursu præferri et-

iam collationi factæ à Legato à latere, intelligitur, quando hic procedit ex potestate Ordinaria, non autem, quando ex speciali mandato, nam tali mandato provisus, censeri debet provisus Autoritate Apostolicâ, non Legati, si ageret per instrumentum; sed, si de lucro solum non capiendo, de quo V. Pirhing, *h. t. à n. 81.*

Questio fieri potest, qualiter constare possit, quod Ordinarius prævenit in prima collatione? Gonzalez *ad 8. regul. Cancellariæ §. 3. in præm. à n. 147.* censet, necessariò constare debere per instrumentum, seu scripturam, factam coram Notario, & testibus se subscribentibus in eodem instrumento, neque sufficere literas Ordinarii suo sigillo munitas; neque item factas coram Secretario, si Secretarius *Notarius* non esset, neque, si testes essent domestici, quia facile poterat Ordinarius fingere, *ante datam* cum suo Secretario, & testibus domesticis. Ne ergo hæc fraus committatur, requiritur (inquit Gonzalez) ut Ordinarii provisio contra Apostolicam provisionem probetur per Notarium, qui est persona publica, & testes omni exceptione majores.

Cæterum, etsi verissimum sit, provisio-
nem Ordinarii, contra provisorem Apo-
stolicum, seu Legatum non probari suffici-
enter literis ab Ordinario sigillatis, ut post
alios tradit Malcardus *conclus. 99. à n. 13.*
Garcia *8. p. de benefic. c. 4. n. 11.* esto ad-
esset Secretarii Episcopi subscriptio, si No-
tarius non esset: at credo, si Notarii subscri-
ptio adesset, referens testes præsentis stetit-
se, sufficienter provisionem Ordinarii pro-
bari contra quemlibet impetantem, tam-
etsi testes in instrumento non se subscri-
perint; quia receptissima praxis est, instru-
mentum publicum non expostulare, ad sui
fidem, testium subscriptionem, ut aliis re-
latis comprobatur Covar. *pract. c. 20. n. 4.*
sic Castropala *2. tom. 2. tr. 13. D. 2. p. 13. n. 6.*

§. 3.

Quid in provisionibus beneficiorum possint alii, Summo Pontifice inferiores?

Ante resolut. not. *Ordinarium bene-*
ficiorum *Collatorem* dici, qui ea
conferat *jure suo proprio*, tametsi alias ca-
reat jurisdictione, ut colligitur ex *c. Ordinariorum, 3. de Offic. Ordinar. in 6.* ibi: Ordinariorum locorum, subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum
cura